

การประเมินมาตรฐานงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค เขตสุขภาพที่ 7 ปี 2563-2564 (Standard assessment immunization 2020)

ความสำคัญ

กัลยา สกุลไทย ภ.บ.ส.ม., กักริยา พวจิต ภ.บ.ส.ม., อนุวัตร กอวแสน ป.เภสัชกรรม
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น

สภาพการณ์ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างขององค์กรและหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค มีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคหลายด้านรวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของ บุคลากร การเปลี่ยนแปลงต่างดังกล่าว ล้วนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการให้บริการวัคซีนเป็นอย่างมาก การประเมินมาตรฐานงาน สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ทั้งการบริหารจัดการวัคซีนและระบบลูกโซ่ความเย็น การให้บริการวัคซีนและการบันทึกข้อมูล ในระบบ โดยเป้าหมายของการประเมินมาตรฐานงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 เพื่อให้ ประเทศไทยคงมาตรฐานในการดำเนินงานเพื่อป้องกันโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน

กรมควบคุมโรค จึงมีการประเมินมาตรฐานงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค เพื่อประเมินการดำเนินงาน สร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและเร่งรัดการดำเนินงานควบคุมโรคติดต่อที่ ป้องกันได้ ด้วยวัคซีน ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินมาตรฐานงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค เขตสุขภาพที่ 7

วิธีการศึกษา

การศึกษาเชิงสำรวจ จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ โดยในแต่ละจังหวัด เลือก 2 อำเภอ ในแต่ละอำเภอ ประเมินที่คลังเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาล ประเมิน หน่วยบริการของโรงพยาบาล และ ประเมินหน่วยบริการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพสต.) ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง พฤษภาคม 2563 วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ค่าร้อยละ

☐ คลังเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาล จำนวน 4 จังหวัดละ 2 อำเภอ รวม 8 แห่ง

☐ หน่วยบริการของโรงพยาบาล จำนวน 4 จังหวัดละ 2 อำเภอ รวม 8 แห่ง

☐ หน่วยบริการระดับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพสต.) จำนวน 4 จังหวัดละ 2 อำเภอ รวม 8 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ : แบบประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคระดับคลังอำเภอ ระดับหน่วยบริการ ของกองโรคป้องกันด้วยวัคซีน กรมควบคุมโรค

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินมาตรฐานระดับคลังอำเภอ พบว่า ทุกแห่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ข้อที่พบว่าทำได้ดี คือ การบริหารจัดการทั่วไป การมีตำรา คู่มือ การจัดเรียงวัคซีนในตู้เย็น การทำทะเบียนรับ-จ่ายวัคซีน การเตรียมกระติกและกล่องโฟม เทอร์โมมิเตอร์ มีการสอบเทียบ ข้อที่พบว่าขาดมากที่สุดคือ วัคซีนในตู้เย็นไม่เกินปริมาณการใช้ 2 เดือน ร้อยละ 87.5 รองลงมาคือ ซ้อมแผนฉุกเฉินลูกโซ่ความเย็น ร้อยละ 62.5 และ พังควบคุมกำกับกรณีฉุกเฉินลูกโซ่ความเย็น ร้อยละ 50 การวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยบริการโรงพยาบาล พบว่า ทุกแห่งผ่าน เกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ข้อที่พบว่าทำได้ดี คือ การบริหารจัดการทั่วไป การมีตำรา คู่มือ การจัดเรียงวัคซีนในตู้เย็น การทำทะเบียนรับ-จ่ายวัคซีน การเตรียมกระติกและกล่องโฟม การวางแผนฉุกเฉินระบบลูกโซ่ความเย็น ในส่วนการให้บริการ พบว่า ดำเนินการได้ดีมาก รวมทั้งมีองค์ความรู้ในด้าน การให้บริการวัคซีนที่ดี การจัดทำทะเบียนให้บริการ การบันทึกพร้อม Lot/ร่วมขวด และการเตรียมอุปกรณ์กู้ชีพเบื้องต้น ข้อที่พบว่าขาดมากที่สุดคือ ข้อมูลในใบเบิก ว.3/1, วัคซีนในตู้เย็นไม่เกินปริมาณการใช้ 1 เดือน, บันทึกอุณหภูมิทุกวัน, พังควบคุมกำกับกรณีฉุกเฉินลูกโซ่ความเย็น และ แผนหรือผัง กำกับการส่งต่อผู้ป่วย ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ เทอร์โมมิเตอร์สอบเทียบ/เทียบเคียง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และทะเบียนรับ-จ่ายวัคซีน ร้อยละ 25 การบันทึกข้อมูลระดับหน่วยบริการของโรงพยาบาล ข้อที่พบว่าทำได้ดี คือ การบันทึกข้อมูลรายบุคคล การบันทึกชนิดวัคซีนตามรหัส ข้อที่พบว่าขาด มากที่สุดคือ การ Print out ทะเบียนการให้วัคซีน ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ติดตามเด็กที่พลาดรับวัคซีน และ ประเมินความครอบคลุมการรับวัคซีนเด็ก ร้อยละ 50 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับหน่วยบริการ รพสต. พบว่า ทุกแห่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ข้อที่พบว่าทำได้ดี คือ การบริหารจัดการทั่วไป การมีตำรา คู่มือ การจัดเรียงวัคซีนในตู้เย็น การทำทะเบียนรับ-จ่ายวัคซีน การเตรียมกระติกและกล่องโฟม การวางแผนฉุกเฉินระบบลูกโซ่ความเย็น ในส่วนการให้บริการ พบว่า ดำเนินการได้ดีมาก รวมทั้งมีองค์ความรู้ในการให้บริการวัคซีนที่ดี การจัดทำทะเบียนให้บริการ การบันทึกพร้อม Lot/ร่วมขวด และการเตรียมอุปกรณ์กู้ชีพเบื้องต้น ข้อที่พบว่าขาดมากที่สุดคือ แผนหรือผังกำกับการส่งต่อผู้ป่วย ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ เทอร์โมมิเตอร์ สอบเทียบ/เทียบเคียง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเก็บวัคซีนชนิดผงแห้งในกล่องเก็บแสงหรือซองสีชา การบันทึกข้อมูลระดับหน่วยบริการ รพสต. ข้อที่พบว่าทำได้ดี คือ การบันทึกข้อมูลรายบุคคล การบันทึกชนิดวัคซีนตามรหัส ข้อที่พบว่าขาดมากที่สุดคือ ตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้อง(Key in) รองลงมาคือ การ Print out ทะเบียนให้วัคซีน, จัดทำทะเบียนติดตามการรับวัคซีน ร้อยละ 25

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การประเมินมาตรฐานการดำเนินงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค พบว่า ทุกแห่งผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ในส่วนข้อที่ยังขาด ได้ให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติ เพื่อบันทึกและให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ฉะนั้น จึงควรมีการประเมินมาตรฐานในทุกๆปี เพื่อคงคุณภาพและมาตรฐานที่ดี ต่อไป

